

درباره پدیده عجیبی که برای دیده شدن هر کاری ممکن است انجام دهد، حتی گفت‌وگوی خیالی

ساسی شو



مجتبی اردشیری خبرنگار گروه فرهنگ

پس از آنکه آهنگ جدید ساسی مانکن با ظهور پدیده‌ای چون صادق بوقی، سر زافت و هیچ کمون و پرورزی نداشت، می‌شد حدس زد این خواننده پرحاشیه برای تضمین تور کنسرت‌های نوروزی‌اش هم که شده، دست به دامن ترند دیگری برای دیده شدن خواهد شد. این ترند خیلی زود عملیاتی شد به طوری که طی ساعات گذشته، مخاطبان شبکه‌های مجازی از لایو زنده ساسی با عمویوزنگ، به شدت متعجب شدند. علت تعجب مخاطبان از این بابت بود که این دو طی هفته‌های اخیر حساسی از خجالت هم درآمده بودند و یکدیگر را مورد عنایت قرار دادند ولی حالا در این لایو، این دو چهره در نهایت صمیمیت با یکدیگر حرف می‌زنند و حتی برای همدیگر نیز قطعه‌ای می‌خوانند. این لایو که به شدت در شبکه‌های مجازی سروصدا کرد، چند ساعت بعد توسط عمویوزنگ تکذیب شد تا خیلی زود، پرده از نقشه جدید ساسی مانکن برداشته شود. حدود سه ماه پیش بود که ساسی مانکن از پستوری رونمایی کرد که در آن او با ترانه علیدوستی در یک قاب دیده می‌شد. انتشار این پوستر، گمانه‌هایی را مطرح کرد که این دو چهره احتمالاً در فیلمی سینمایی که خارج از کشور فیلمبرداری شده، همبازی بوده‌اند. چند ساعت پس از انتشار این پوستر بود که وکیل علیدوستی، هرگونه همکاری با این خواننده را تکذیب کرد و چند روز بعد که آهنگ برادران لیلیا منتشر شد، مخاطبان متوجه این حرکت ساسی شدند. حالا هم پرورزه، همان است. ساسی قصد دارد طی چند روز آینده، آهنگ و موزیک ویدئوی تک‌آرک را منتشر کند و به همین دلیل با یک ویدئوی دستکاری شده، لایوی از حضور خود و عمویوزنگ منتشر کرده تا به نوعی بمب تبلیغاتی آهنگ جدیدش باشد. در واقع ساسی همان کاری که چند روز پیش از انتشار برادران لیلیا با ترانه علیدوستی انجام داد، حالا پیش از انتشار تک‌آرک، با عمویوزنگ انجام داده است. اتفاقی که با همراهی رادیو جوان نیز همراه بود و این لایو زنده همزمان با صفحه ساسی، از صفحه رادیو جوان نیز پخش شد. البته ساسی عادت دارد برای رونق کنسرت‌های نوروزی خود، تک‌آهنگش را در اسفندماه منتشر کند. مثلاً «چنتلمن» را ۱۵ اسفند ۹۷ منتشر کرد، «دکتر» را ۱۳ اسفند ۹۸ و «تهران، توکیو» را ۱۳ اسفند ۹۹ به بازار فرستاد. وی در سال ۱۴۰۰، قطعه «امان منو ببخش» را در ۱۳ اسفند ۱۴۰۰ به بازار عرضه کرد. در اسفند سال گذشته هم به دلیل ناآرامی‌های داخل کشور و همسویی این خواننده با اعتراض‌ها، ترانه‌ای منتشر نشد که احتمالاً آن قطعه، در اواخر آبان امسال با عنوان «برادران لیلیا» بیرون آید. برادران لیلیا

برای آن هزینه زیادی صرف شده بود، خیلی زود از یادها رفت و هیچ پرواکی در جامعه نداشت. این رویکرد برای خواننده‌های چون ساسی مانکن که در شرایط عرضه آهنگ پرمخاطب نیز باز سالن‌های کنسرتش پر نمی‌شد، زنگ خطری جدی به حساب می‌آمد. علی‌الخصوص آنکه کنسرت مشترک این خواننده با خواننده‌ای دیگر که یک ماه پیش در دبی برگزار شد نیز با استقبال چندان بی‌مواجه نشد. بنابراین بیم بسیاری برای رادیو جوان وجود داشت که کنسرت‌های نوروزی این خواننده نیز با شکست مواجه شده و به همین دلیل خیلی زود زمینه تولید آهنگ جدید برای این خواننده فراهم شد. ساسی طی سالیان اخیر همواره تاکید داشته که آهنگ و موزیک ویدئوهای جدیدش حاصل یک سال فعالیت او و تیم پشتیبانی‌اش است که همین حرف او، همان زمان‌ها هم چندان جدی گرفته نمی‌شد. همچنان‌که اگر او برای آهنگ «تک‌آرک» بخواهد چنین ادعایی داشته باشد باید او را به مناقشه آذروماهش با داریوش فرضیایی ارجاع داد که سوره تولید این آهنگ را پدید آورده است، بنابراین در بهترین حالت بین دو تا سه ماه صرف آهنگ و موزیک ویدئوی این کار شده است. اوضاع برای ساسی طی یک سال اخیر چندان خوب پیش نرفت. همان یک‌سال پیش بود که او از یک سو با ناآرامی‌های پاییز همراهی کرد ولی همزمان در تور کنسرت‌هایش شرکت کرد و از سوی طرفدارانش هو شده و مجبور به ترک سالن شد. این اتفاق درسی شد تا آهنگی را برای پایان سال گذشته منتشر نکند. برای امسال هم ساسی چند کنسرت محدود و مشترک با دیگر خوانندگان برگزار کرد که اجراهایی عادی نبود و در بهترین حالت حدود یک‌سوم سالن خالی بود. ساسی پس از دو سال درصدد انتشار یک آهنگ در زمان غیرنرمال خود برآمد که این کار او، اتفاق‌های خوبی برایش به همراه نداشت و تنها در روز پس از انتشار، با سونامی صادق بوقی مواجه و به کلی فراموش شد. حالا اما برای جبران‌ماقات باید منتظر تک‌آرک بود تا باز هم حواشی به سراغ او آمده و نامش برای کنسرت‌های نوروزی برجسته شود. البته که این نگاه، تنها شامل فعالیت موسیقایی او می‌شود. اکنون یکی سالی می‌شود که ساسی، فعالیت خود روی سایت‌های قمار و شرط‌بندی را بیشتر کرده است. گروه اکس بند که تحت مدیریت ساسی بود، به طرز چشم‌گیری افت تولید داشته و پس از عدم استقبالی که از کنسرت‌های این گروه به عمل آمده، فعالیت‌های موسیقایی آنها نیز با کاهش بسیاری مواجه شده است. به همین دلیل ساسی در تلاش است تا عدم موفقیت‌های حرفه خود را در سایت‌های قمار و شرط‌بندی جبران کند. البته طی یک سال اخیر، زمینه برای فعالیت‌های قمار ساسی هم بهتر و هم بدتر شده است. بهتر از این نظر که رقیبان مهم او به دلایلی از جمله قتل، دستگیری، بیماری و...

فرهنگ



۸ اسفند ۱۴۰۲
شماره ۴۰۸۹
WWW.FDN.IR
FARHIKHTEGADAILY

چرا حضور مصطفی زمانی در یک درام عربی رضانی عجیب نیست

روز گذشته خبری در رسانه‌ها منتشر شد مبنی بر اینکه ماه رمضان امسال، سریالی عراقی به نام «امری» با بازی مصطفی زمانی در شبکه‌های تلویزیونی عربی پخش خواهد شد. او بعد از ایفای نقش در سریال یوسف پیامبر، چهره محبوبی برای مخاطبان سریال‌های ایرانی در کشورهای عرب‌زبان شده و حضور او در یک سریال عراقی تعجب‌آور نیست. سریال آمرلی در ۱۰ قسمت تولید شده که هر قسمت آن ۶۰ دقیقه زمان دارد. داستان آن درباره یک قهرمان عراقی است که به جنگ علیه داعش می‌پردازد.

این سریال به کارگردانی احمد مسعود احمد با بازی مصطفی زمانی و ناریمان الصالحی بازیگر عراقی در نقش‌های اصلی است. فایغ از اهمیت تولید این سریال و حضور یک بازیگر مشهور ایرانی در یک سریال عربی، نکته قابل‌تأمل دیگر برنامه ویژه فیلمسازان عرب برای ساخت و پخش سریال‌های رضانی است و اینکه آنها از تمام ظرفیت‌های لازم برای جذب مخاطبان درام رضانی استفاده می‌کنند.

آنچه در ادامه می‌خوانید بخشی از گزارشی است با عنوان «انتفاضة سریال‌های عربی؟» که پیش از این در «فرهیختگان» منتشر شد. در این گزارش به صورت ویژه به تولید و پخش سریال‌های رضانی پرداختیم.

سریال عربی، معمولاً به سبک تله‌نوولا در آمریکای لاتین یا سوپ اپرا در ایالات متحده تشبیه می‌شود اما حال‌آنکه حداقل ۶۰ سال از تاریخچه آن می‌گذرد، می‌شود به هويت مستشرقانه توجه کرد و ویژگی‌های آن را برشمرد. این مجموعه‌ها غالباً حماسه‌های تاریخی را جمع به شخصیت‌های اسلامی یا داستان‌های عاشقانه با چاشنی شورمندی و بی‌باکی شرقی هستند. در طول شب‌های ماه رمضان، بعد از صرف سحری یا مراسم افطار، خانواده‌های سراسر جهان عرب این نمایش‌های ویژه را از طریق تلویزیون به صورت مجلّی تماشا می‌کنند. ماه رمضان به‌تنهایی حدود ۶۰ درصد از کل درآمد تبلیغاتی در مناطق عربی را شامل می‌شود. سرمایه‌گذاران، یکسری ایستگاه‌های خصوصی تلویزیون را بازی می‌کنند که فقط در ماه رمضان فعالیت دارند. این ایستگاه‌های تلویزیونی وارد مارتان داغ و نفس‌گیری می‌شوند که شامل بیش از ۶۰۰ کانال ماهواره‌ای رایگان است. بیشتر سریال‌ها در ۳۰ قسمت تهیه می‌شوند و بعضی از آنها پس از ماه رمضان هم ادامه پیدا می‌کنند. این مجموعه‌های تلویزیونی بخشی جدایی‌ناپذیر از سنت‌های ماه رمضان در این مناطق شده‌اند و این سنت به همان روشی انجام می‌شود که در گذشته اجداد مردم این مناطق برای طی کردن شب‌های ماه رمضان به گفتن داستان‌ها و افسانه‌های قدیمی می‌پرداختند. چنین کاری بخشی از سنت شب‌های ماه رمضان در گذشته‌های ایران هم بود و همچنان در بعضی مناطق کشور انجام می‌شود.

ماه رمضان مهم‌ترین زمان برای تلویزیون‌های عربی است، به طوری که حتی می‌توان گفت خیلی از تلویزیون‌های عربی تمام تلاش سالانه‌شان را روی تولیدات مربوط به همین یک ماه متمرکز می‌کنند. بازیگران تلویزیونی بسیار مشهوری در جهان عرب وجود دارند که فقط در سریال‌های ماه رمضان بازی می‌کنند و همین‌طور نویسندگان و کارگردان‌هایی هستند که حرفه خاص و مشخص آنها تولید برای همین ماه مبارک است. بعضی از سریال‌های عربی، هشت تا ۱۲ سال است که به صورت دنباله‌دار هر سال در ماه رمضان پخش می‌شوند. البته باید به این توجه داشت که عمده تولیدات رضانی

تلویزیون‌های عربی مربوط به خاورمیانه می‌شود نه سایر کشورهای عربی. غیر از خاورمیانه، تونس، مراکش و الجزایر هم در این زمینه دستی بر آتش دارند، اما در همین خاورمیانه، حتی کشورهای جنگ‌زده‌ای مثل یمن و فلسطین سریال‌های متعددی برای ماه رمضان تولید می‌کنند. درحال حاضر غول سریال‌سازی خاورمیانه در بین کشورهای عربی سوریه است. این صدزنشینی تا به حال عمدتاً به مصر تعلق داشته و سوریه چند سالی است که با بسته شدن دست مجموعه‌سازان مصری و تقویت کارهای خودش به آن رسیده است. البته لبنان هم بسیاری از محصولاتش را به‌طور مشترک با سوریه تولید می‌کند، به طوری که گاهی تقریباً مرز مشخصی بین محصولات سوریه و لبنان وجود ندارد. پس از آن مصر است که پرمخاطب‌ترین محصولات را در ماه رمضان دارد. سوریه و مصر کشورهای هستند که در سینما هم سابقه‌ای قدیمی و درخشان دارند، اما کشورهای عربی حوزه خلیج فارس عموماً برای تولیدات‌شان لژپوتر فنی و هنری استخدام می‌کنند. از طرفی بسیاری از تولیدات سوریه با سرمایه‌گذاری امیرنشین‌های امارات متحده عربی، خصوصاً ابوظبی، جلوی دوربین می‌روند. در این میان کویت، سابقه طولانی‌تری در سریال‌سازی دارد و البته عراق هم مثل کویت، بی‌اینکه هر دو کیفیت تولیدات‌شان قابل‌مقایسه با مصر و سوریه باشد، سالانه ده‌ها سریال تلویزیونی تولید می‌کنند. عربستان هم اکثر تولیداتش را به پشته‌توانه شبکه تلویزیونی NBC عربی انجام می‌دهد.

درام تلویزیونی عربی در ماه رمضان و منتقدان و مدافعانش

درام تلویزیونی عربی، عموماً سریال‌ها برای اولین پخش در ماه رمضان طراحی شده‌اند، در نتیجه ایستگاه‌های تلویزیونی، پخش سریال‌ها را در طول سال به پایان می‌رسانند و تقریباً هیچ سریال دیگری تولید نمی‌شود. درام تلویزیونی عرب، نقشی اساسی را در جوامع این کشورها بازی می‌کند، چون از رهگذار هماهنگی با محتوای مذهبی، فرهنگ را تحت‌تأثیر قرار می‌دهد. این ترکیب تفکر سنتی با ابزارهای کار معاصر، معمولاً برای بعضی منتقدانش بحث برانگیز است. از یک طرف تمام تمرکز کار روی ایام مذهبی ماه رمضان است و از طرف دیگر محتوای برنامه‌ها همیشه با لحن مذهبی ماه رمضان مطابقت ندارد. منتقدان استدلال می‌کنند که بازاریابی ماه رمضان، ماه مقدس را به چیزی ضد اهداف اصلی‌اش تبدیل کرده است. آنها می‌گویند با این نوع برنامه‌ها، بینندگان در ارتباط معنوی با خدا نیستند، درحالی‌که رمضان یک ماه معنوی برای خودآگاهی و تفکر عمیق است. در مقابل عده‌ای پاسخ می‌دهند که بازاریابی ماه رمضان و نمایش‌های تلویزیونی آن یک روند طبیعی است، زیرا اعراب به دلیل رشد اقتصادی کشورهایشان به‌طور فزاینده به سبک زندگی غربی اعتماد می‌کنند. این پاسخ درحالی‌ده می‌شود که همین سریال‌ها در بسیاری دوره‌های تاریخی مصر و سایر کشورهای عربی، اتفاقاً به یک توپخانه فرهنگی علیه غرب‌گرایی تبدیل شده بودند و چیزی که رویه‌شان را عوض کرد، نه رویگردانی مردم از محتواهای گذشته، بلکه دخالت مستقیم دولت‌ها بود. از آنجا که شیوه زندگی مسلمانان در ماه رمضان باعث افزایش گسترده مخاطبان تلویزیونی می‌شود، تبلیغ‌کنندگان برجسته کالاهای بازاریابی، به‌رغم نرخ مضاعف تبلیغات در این دوره، کمپین‌های پخش ویژه‌ای را برای این ماه حمایت می‌کنند. باز در همین جاست که منتقدان می‌گویند این تبلیغات به‌عنوان ترویج‌دهنده فرهنگ مصرف‌گرایی با روح ماه رمضان مغایرت دارند. آنها می‌گویند مصرف‌گرایی غالباً رویاهای غیرواقعی برای فقرای شهری و روستایی ایجاد می‌کنند، درحالی‌که روح ماه رمضان، همدلی و نیکوکاری است.

توجه داشت تنها براساس کاربرانی که سریال‌ها را در فضای وب در لبنان دیده‌اند، انجام شده است. طبق این تحقیق، دو سریال ترکی در جایگاه‌های اول و دوم قرار دارند و پس از آن هم این جایگاه یکی درمیان بین سریال‌های ترک و لبنانی جا به جا می‌شود. از لحاظ موضوعی، سریال‌های تلویزیونی عرب معمولاً بر موضوعات اجتماعی، مستند کردن تحولات مختلف جامعه عرب، تغییر در پویایی خانواده، ظهور نیروهای سیاسی، تأثیر سرمایه‌داری، تأثیر فناوری و به‌عبارتی هجوم مدرنیته و البته مساله فساد ساختاری تمرکز می‌کنند. مضامین تاریخی هم چندسالی است تحت‌تأثیر سریال‌هایی ترکی به مجموعه‌های جهان عرب ورود کرده‌اند. دره‌صورت محتوای این مجموعه‌ها به‌ندرت به آن سه‌گانه مقدس مضمونی که تا پوی تلویزیون‌های عربی هستند، یعنی جنسیت، مذهب و مسئولان سیاسی دولت‌های تولیدکننده هر سریال سرک می‌کشند؛ گرچه یک پنجره مختصر از آزادی بین سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۵ در مصر باز شد و این قیل از اقدام مجدد دولت در به دست گرفتن کنترل این صنعت بود.

